

Regioonide Komitee arvamus „Mitmetasandiline valitsemine ELi elurikkuse 2020. aasta strateegia edendamisel ja Aichi eesmärkide täitmisel”

(2014/C 271/09)

Raportöör Kadri Tillemann (EE/EPP)

Keila vallavolikogu esimees

Viitedokument Euroopa Komisjoni asepresidendi 13. detsembri 2013. aasta kiri

I. POLIITILISED SOOVITUSED

REGIOONIDE KOMITEE

A. *Mitmetasandiline valitsemine ELi elurikkuse 2020. aasta strateegia edendamisel ja bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste otsus X/22*

1. tunnistab, et 2011. aasta märtsis võtsid ELi juhid sihiks pühenduda strateegia „Euroopa 2020” peaesmärgile „peatada 2020. aastaks ELis bioloogilise mitmekesisuse vähenemise ja ökosüsteemi teenuste kahjustumine ja need võimaluste piires taastada, suurendades ELi panust maailma bioloogilise mitmekesisuse vähenemise ärahoidmisesse”. ELi elurikkuse 2020. aasta strateegia, nii nagu Euroopa Komisjon selle 2011. aasta mais vastu võttis ⁽¹⁾ ja nõukogu heaks kiitis, ⁽²⁾ sisaldab kuut põhieesmärki ja 20 tegevusmeedet, et aidata ELil saavutada 2020. aasta elurikkuse eesmärki;
2. tunnistab, et ELi strateegial on ülemaailmne mandaat. Sellega viiakse ellu üldeesmärgid ja kohustused, mille EL võttis 2010. aastal ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste 10. konverentsil ehk täpsemalt 2011.–2020. aasta elurikkuse strateegiakava (otsus X/2), mis hõlmab 20 Aichi elurikkuse eesmärki 2020. aastaks ⁽³⁾;
3. tuletab meelde, et elurikkuse vähenemine on ülemaailmne probleem, millel on tõsised keskkonna- ja tervisealased ning sotsiaal-majanduslikud tagajärjed, mis avaldavad mõju inimeste elukvaliteedile. Sellel nähtusel on mitmeid põhjuseid, mille seast tõuseb esile inimtegevus;
4. juhib tähelepanu sellele, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel ⁽⁴⁾ on otsustav roll ELi ja rahvusvaheliste elurikkuse eesmärkide täitmisel kohapeal ja seega riikide valituste abistamisel edasist elurikkuse kadu ära hoida. Paljudes liikmesriikides käimasoleva detsentraliseerimise tulemusel on omavalitsustel järjest suurem vastutus elurikkusega seotud poliitikameetmete rakendamise eest;
5. rõhutab Regioonide Komitee mitmetasandilise valitsemise teemalise valge raamatu ja Regioonide Komitee aprillis 2014 vastu võetud Euroopa mitmetasandilise valitsemise harta ⁽⁵⁾ põhimõtete kohaldamise tähtsust ELi elurikkuse strateegia ja Aichi eesmärkide täitmisel. Komitee mõistab mitmetasandilise valitsemise all ELi, liikmesriikide ning omavalitsuste sellist kooskõlastatud tegevust, mis põhineb partnerlusel poliitika kujundamise tsükli kõigis etappides – alates ELi poliitika väljatöötamisest kuni selle rakendamiseni. Elurikkuse ja ökosüsteemi teenuste juhtimine eeldab sidusaid poliitikavahendeid ja volitusi kõigil valitsemistasanditel;
6. kutsub Euroopa Komisjoni üles koostama hinnangu liikmesriikide mitmetasandilise valitsemise kohta elurikkuse valdkonnas ja määratlema kohalike ja piirkondlike omavalitsuste aktiivse rolli kõnealuses haldamises. Samas dokumendis tuleks määratleda valdkonnad, mille elurikkus võib olla ohustatud seetõttu, et puudub asjaomane liikmesriike ning kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi ühendav haldamise mudel ja vastavad majanduslikud ja sotsiaalsed sidusrühmad. Samuti tuleks dokumendis esitada ettepanekud, kuidas nende ohtudega toime tulla;

⁽¹⁾ COM(2011) 244 final.

⁽²⁾ Keskkonna nõukogu 21. juuni ja 19. detsembri 2011. aasta järeldused.

⁽³⁾ <http://www.cbd.int/decision/cop/default.shtml?id=12268>.

⁽⁴⁾ Arvamuses kasutatakse mõistet „kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused” nii, nagu seda kasutatakse ELi kontekstis. ÜRO ja bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni kontekstis, kus piirkondade all mõeldakse riigijärgseid/maailma piirkondi, tähendaks see järgmist: „kohalikud omavalitsused ja riigist madalama tasandi valitsused”.

⁽⁵⁾ CDR273-2011_FIN_AC, COR 2014-01728-00-00-RES-TRA.

7. tervitab siinkohal seda, et ELi 2020. aasta elurikkuse strateegias kinnitatakse, et „ELi ja bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni ühiste eesmärkide saavutamiseks on vaja võtta meetmeid nii piirkondlikul, riiklikul kui ka ELi tasandil” ja et Euroopa Komisjon püüab kujundada ruumilise planeerimise ja maakasutuse korraldusega seotud sidusrühmadega elurikkuse strateegiate rakendamisel kõigil tasanditel tõhusaid pikaajalisi partnerlusi;

8. rõhutab, kui oluline on konventsiooni osaliste otsus X/22,⁽⁶⁾ mis hõlmab piirkondlike omavalitsuste, linnade ja teiste kohalike omavalitsuste elurikkuse tegevuskava (2011–2020), ja konventsiooni osaliste otsust XI/8 (A)⁽⁷⁾. Komitee peab otsust X/22 unikaalseks, kuna see on mitmepoolse keskkonnakokkuleppe kõige edumeelsem mitme valitsemistasandi koostöös langetatud otsus;

9. meenutab, et nii komitee arvamus bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste 10. konverentsi ettevalmistamisel⁽⁸⁾ kui ka komitee delegatsioon 10. konverentsil toetasid kindlalt otsuse X/22 vastuvõtmist; lisaks allkirjastas komitee 2012. aastal ÜRO Keskkonnaprogrammi (UNEP) vastastikuse mõistmise memorandum, milles kohustus edendada nimetatud otsuse rakendamist;

10. kutsub liikmesriike üles täitma otsuses X/22 võetud kohustusi parandada oma juhtimismehhanisme, õigusakte ja vabatahtlikke vahendeid, et kaasata ja toetada omavalitsusi kohalikes ja piirkondlikes elurikkuse tegevusmeetmetes, võttes samas arvesse otsuse X/22 ülesannet, eesmärke ja esialgset meetmete nimekirja ning ELi 2020. aasta elurikkuse strateegia eesmärke ja tegevusmeetmeid;

11. tervitab nõukogu 12. juuni 2014. aasta järeldustes oktoobris 2014 aset leidva bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste 12. konverentsiga (COP 12)⁽⁹⁾ seoses esitatud viidet kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rollile bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni 2020. aastani kestva strateegilise kava rakendamisel ja Aichi bioloogilise mitmekesisuse eesmärkide saavutamisel; kutsub nõukogu edaspidi oma järeldustes bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste konverentside kohta peegeldama mitmetasandilise valitsemise käsitlust, avaldades suuremat tunnustust kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele kui valitsemistasandi sidusrühmadele, tõstes nad teiste bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni protsessis osalejate seas esile;

12. püüab jagada oma elurikkuse alaseid mitmetasandilise valitsemise ja otsuse X/22 rakendamise kogemusi omavalitsustega teistest maailma piirkondadest, mistõttu ta osaleb 2014. aasta oktoobris vaatlejana ELi delegatsioonis konventsiooni osaliste 12. konverentsil, järjena oma osalusele 10. konverentsil ja ÜRO Keskkonnaprogrammiga sõlmitud vastastikuse mõistmise memorandumile. Nii saab tagada, et ELi omavalitsuste hääl on korralikult esindatud;

B. Euroopa omavalitsuste roll ja liikmesriikide vajalik toetus ELi elurikkuse 2020. aasta strateegia ja Aichi eesmärkide täitmisel

13. juhhib tähelepanu sellele, et ta on käesoleva arvamuse toetamiseks ning liikmesriikide ja nende omavalitsuste vahelise koostöö, omavalitsuste innovatiivse tegevuse ja praeguste parimate tavade analüüsimiseks ning mitmetasandilise valitsemise parandamiseks üksikasjalikemate praktiliste soovitude tegemiseks tellinud uuringu „Looduskapitali mitmetasandiline valitsemine”⁽¹⁰⁾;

14. innustab kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi eeskujuna näitama; avaldab tugevat toetust strateegiatele, tegevustele ja uuenduslikule lähenemisele, mida mitmed omavalitsused rakendavad, et säästvalt elurikkust ja ökosüsteeme kaitsta ja hallata; tervitab samuti häid algatusi, mida mõni liikmesriik juba oma omavalitsuste toetuseks on käivitanud. Kõik need tegevused annavad inspiratsiooni järgmisteks poliitilisteks soovitudeks;

⁽⁶⁾ <http://www.cbd.int/decision/cop/default.shtml?id=12288>.

⁽⁷⁾ <http://www.cbd.int/decision/cop/default.shtml?id=13169>.

⁽⁸⁾ CdR 112/2010 fin

⁽⁹⁾ Keskkonna nõukogu järeldused, http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/envir/143185.pdf.

⁽¹⁰⁾ Ecologic Institute'i/ICLEI 2014. aasta uuring <http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Pages/studies-2014.aspx>.

Osalemine riiklikes strateegiates ja valitsemises

15. kutsub liikmesriike üles tagama või parandama omavalitsuste osalemist liikmesriikide elurikkuse strateegiate ja tegevuskavade koostamisel, läbivaatamisel ja rakendamisel. Selleks võiks näiteks omavalitsuste liite kaasata liikmesriikide elurikkuse komisjonides/juhtkomiteedesse;

16. julgustab liikmesriike töötama üheskoos omavalitsuste riiklike liitudega välja kohaliku ja piirkondliku elurikkuse strateegiate, tegevuskavade ja meetmete jaoks suunisdokumente, suutlikkuse suurendamise algatusi ja praktilisi nõuteenuseid;

17. soovib piirkondlikel omavalitsustel tungivalt arendada piirkondliku elurikkuse strateegiaid ja tegevuskavasid ning linnadel ja omavalitsustel koostada kohaliku elurikkuse strateegiaid ja tegevuskavad, ning tunnustab selles valdkonnas juba võetud algatusi. Need võivad pakkuda riigi tasandist madalamale jäävatel tasanditel elurikkuse säästvaks haldamiseks kõikehõlmava visiooni ja praktilise raamistiku, võttes arvesse riigi, ELi ja konventsiooni osaliste tasandil määratletud eesmärgid;

18. innustab liikmesriike toetama, näiteks koostöös riiklike omavalitsusliitudega, sidemete loomist omavalitsuste vahel, et tugevdada elurikkuse haldamist ning luua või toetada rahaliselt riiklikke auhindu/tunnustuskavasid, mis edendavad omavalitsuste tehtavat tööd elurikkuse vallas;

19. innustab kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi käsitlema elurikkust kõigis oma haldusasutustes ning suurendama haldusasutuste suutlikkust, kasutades parimal viisil ära omavalitsustele pakutavaid riiklikke, Euroopa ja rahvusvahelisi haldussuutlikkuse suurendamise projekte, koolituspakette või juhiseid; samuti innustab omavalitsusi tugevdama elurikkusealast koostööd ka riikliku, Euroopa ja rahvusvahelise tasandi omavalitsusliitudes, -võrgustikes või -platvormides, sest sel viisil saab koondada ressursse ja kogemusi eesmärgiga lahendada ühiseid probleeme ja pakkuda liikmesriikidele, ELile ja bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osalistele poliitikaküsimustes ühiselt nõu;

20. kutsub liikmesriike üles omavalitsustega tööd paremini kooskõlastama, kui valmistatakse ette nt riigi seisukohti ja ELi elurikkuse strateegia ühise rakendusraamistikuga seotud järeelmeetmeid või konventsiooniga seotud riiklikku tegevust (aruandlus);

21. kutsub liikmesriike üles töötama kooskõlas kohalike ja piirkondlike omavalitsustega ühiselt välja ühitatavad näitajad, et oleks võimalik võrrelda vastavate elurikkuse strateegiate tegevusvaldkondade tingimusi ja arengut eri tegutsemistasanditel;

ELi loodusvaldkonna õigusaktide rangem rakendamine

22. kordab vajadust liikmesriikide ning omavalitsuste tõhusa ja kiire koostöö järele, et töötada lõplikult välja Natura 2000 juhtimiskavad või samaväärsed vahendid, mis sisaldaksid ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegia esimese eesmärgi saavutamiseks vajalikke kaitse- ja taastamismeetmeid;

Ökosüsteemide ning nende teenuste säilitamine ja taastamine

23. loodab, et liikmesriikide ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kollektiivne osalemine aitab saavutada ELi 2020. aasta elurikkuse strateegia teist eesmärki taastada 2020. aastaks vähemalt 15 % kahjustatud ökosüsteemidest, samuti on eesmärgid peatada elurikkuse vähenemine ja ökosüsteemide seisundi halvenemine ning taastada need Euroopa territooriumil tervikuna ja mitte üksnes Natura 2000 aladel;

24. kordab oma üleskutset⁽¹¹⁾ omavalitsustele kohaldada põhimõtet „vältida bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemi teenuste summaarset vähenemist” linna- ja regionaalplaneerimise, eluasemele loa andmise, tööstuse, põllumajanduse, kalanduse, metsanduse, vaba aja veetmise, turismi, energia- või transporditaristu ja finantsabi puhul, tagades elurikkusele ja ökosüsteemi teenustele avaldatava igasuguse vältimatu negatiivse mõju korral kompensatsioonimeetmed;

⁽¹¹⁾ CDR4577-2013_00_00_TRA_AC.

25. tuletab meelde, et eelkõige tuleb prioriteediks pidada ökosüsteemide seisuhalvenemise ärahoidmist ja halvenenud seisuhalvenemise funktsionaalsuse taastamist, sest inimtegevusest tulenevate ökoloogiliste tasakaalunihete tagajärgedega tegelemine on alati kallim, pikem ja eelkõige ei saa olla kindel selle tulemuslikkuses;

26. kordab riiklike, piirkondlike ja kohalike TEEBi uuringute (ökosüsteemide ja elurikkuse majanduslikud aspektid) tähtsust ökosüsteemi teenuste väärtusele ja vajadust kohaldada seda lähenemisviisi kohalikele projektidele, et osutada riiklikult, piirkondlikult või kohalikul kaitstud alade sotsiaalmajanduslikele eelistele; samuti tuleb ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegia 5. meetme toetuseks lisada looduskapitali väärtus riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi planeerimis-, aruandlus-/arvepidamis- ja eelarvestussüsteemi;

27. leiab, et kuigi ökosüsteemide teenuste majanduslik hindamine võib mõnedes tasuvusanalüüsidest aidata valida vastuoluliste eesmärkide vahel, kaasneb sellega ka metodoloogilisi ja eetilisi raskusi. Seepärast toetab Regioonide Komitee alternatiivseid ja paindlikke viise elurikkuse vähenemise kulu hindamisel, k.a neid, millele on viidatud komitee arvamuses CDR4577-2013_00_00_TRA_AC;

28. näeb vajadust toetada omavalitsuste püüdeid parandada teadmisi elurikkusest, ökosüsteemidest ja nende teenustest ning nende geograafiliste infosüsteemide [GIS] abil kaardistamisest, kasutades selleks kohaliku/piirkondliku planeerimise ja ökosüsteemi seisundi jälgimise jaoks sobivaid skaalasid ja võttes samas neid vajadusi ökosüsteemide ja nende teenuste kaardistamisel ning hindamisel Euroopas (MAES) arvesse; samuti toetada omavalitsusi keskkonnaalaste ruumiliste andmete haldamisel kooskõlas INSPIRE-direktiiviga, et hõlbustada andmete jagamist ja ühendada rohelised taristud omavahel piiriüleselt;

29. viitab vajadusele avada internetis bioloogilise mitmekesisuse teemalise ajakohastatud teabega portaalid, mis oleksid omavalitsustele ning huvitatud kodanikele peamiseks lähtepunktiks ning mida korrapäraselt üle vaadataks ja hooldataks. Lisaks tervitab komitee kogu ELi hõlmava MAESi digitaalset atlase algatust;

30. märgib, et linnastumine on nii väljakutse kui ka võimalus säilitada ja hallata ökosüsteemi teenuseid. On olemas selge vajadus arvesse võtta nende edasiviivate jõudude ja mõjude omavahelist seost ning sissetulevaid ja väljaminevaid vooge, mis seob linnad ökosüsteemidega oma territooriumil või väljaspool seda. Linnapiirkondi tuleks innustada ja toetada suurema vastutuse võtmisel selliste meetodite edendamise ja arendamise eest, millega integreeritakse looduskeskkond, inimeste vajadused ja heaolu. Samuti tuleks rõhutada maastiku olulisust, sest selles väljendub inimese suhe keskkonda, ning vastutust maastiku eest hoolt kanda, kuna see avaldab suurt mõju elurikkusele. Tuletatakse meelde 2000. aasta Euroopa maastikukonventsiooni olulisust ja rõhutatakse võimalust otsida koostööd elurikkuse strateegiaga.

31. juhib tähelepanu ökosüsteemi teenuste arendamise majanduslikule perspektiivile. Rikkumata ökosüsteemide piirides elamine ja nende väärtuse tugevdamine toetab iseenesest rohelise majanduse kõige olulisemaid aspekte: jätkusuutlikud majanduslikud edusammud, vähem saastet ja ressursside tõhus kasutamine. Selleks et kasutada ära rohelise majanduse ökosüsteemide juhtimise eeliseid, tuleks selle protsessid hõlmata kõigi valitsemistasandite (kohaliku, piirkondliku, riikliku ja maailma) otsustusprotsessidesse, et toetada ressursikasutuse ratsionaliseerimist;

32. rõhutab rohelise taristu potentsiaali integreeritud ja multifunktsionaalse kohaliku ja piirkondliku tasandi vahendina, et rakendada mitmetasandilise valitsemise põhimõtteid elurikkuse haldamisel ja kaitsel ning piirkonna ökosüsteemi teenuste parandamisel, mis annab territoriaalse ühtekuuluvuse ja identiteedi tugevdamisega panuse strateegia „Euroopa 2020“ territoriaalsesse tegevuskavasse;

Rohelise taristu elluviimine

33. kordab oma üleskutset⁽¹²⁾ omavalitsustele kasutada, säilitada ja jälgida maapiirkondade ja linnade rohelist taristut, eelkõige territoriaalse, linna- ja ruumilise planeerimise ülesannete, maakasutuse reguleerimise, lubade andmise menetluse kavandamise, ehitusstandardite, regulatsioonide ja koodide kaudu;

⁽¹²⁾ CDR4577-2013_00_00_TRA_AC.

34. kutsub liikmesriike üles kohaliku ja piirkondliku rohelise taristu haldamis- ja kavandamisalgatuse toetama, pakkudes selleks vajalikke ressursse, selgeid juhiseid ja suuniseid, sh määratledes riigi rohelise taristu/ökoloogilised võrgustikud ja riigi ruumilise planeerimise seaduste sätted või poliitika, et omavalitsused kaaluksid rohelise taristu pakkumist oma ruumilise, territoriaalse ja linnaplaneerimise süsteemis;

35. rõhutab, et rohelise taristu tõhusaks rakendamiseks on liikmesriikide ning omavalitsuste jaoks ülimalt oluline säilitada ja arendada olemasolevaid ning luua uusi koostööskeme kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele piiriüleseks koostööks makropiirkondade ja üleeuroopalisel tasandil. Detsentraalse arengukoostöö raames tuleb tugevdada ja kasutada ära ühiseid ja integreeritud jõupingutusi bioloogilise mitmekesisuse kaitse ja juhtimise valdkonnas;

Laiema publiku, sidusrühmade ja partnerite kaasamine

36. juhib tähelepanu asjaolule, et kohalike kogukondade teadmised sellest, millise panuse saavad loodusvarad kogukonda ja selle toimetulekusse anda, põhinevad tihtipeale nende tavapärasel või isiklikul kogemusel. See suutlikkus võib soodustada ökosüsteemi teenuste säilitamist ja taastamist, kui neile pakutakse asjakohast toetust ja kui need kaasatakse tõhusalt elurikkuse poliitika kujundamise ja kavandamise; innustab liikmesriike töötama välja riiklikud algatused, mille eesmärk on toetada jätkusuutlike kohalike kogukondade partnerlusi, mis aitavad saavutada riiklike elurikkuse eesmäärke;

37. rõhutab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste olulist rolli üldsusega suhtlemisel ning üldsuse teadlikkuse kujundamisel ja suurendamisel (CEPA tegevused). Laiem publik ei tunne eriti elurikkuse poliitika eesmäärke. Ometigi on see esmatähtis, et kodanikud ja laiem sidusrühmade ring oleksid teadlikud mängus olevatest panustest. Komitee leiab, et kodanike teadusalgatuste edendamine on oluline meetod inimeste kaasamiseks ja harimiseks ning kohalike teadmiste tõhusaks kasutamiseks; samuti innustab liikmesriike abistama omavalitsusi CEPA tegevustes näiteks asjakohase riikliku teabevõrgustiku (CHM) kaudu;

38. viitab sellele, et omavalitsused peaksid hoogustama oma jõupingutusi, et suurendada kõigi sidusrühmade ja üldsuse teadlikkust bioloogilise mitmekesisuse eesmärkidest, ning selleks tuleb rakendada või edasi arendada eesmärgipäraseid teadlikkuse suurendamise programme;

39. innustab omavalitsusi toetama uusi mitme sidusrühma partnerlusi erafirmade, kodanikuühiskonna (sh keskkonnaalaste vabaühenduste) ja teadusringkonnaga ning muutma selle partnerluse ametlikuks. Samuti ergutab ta looma nende partneritega kohaliku/piirkondliku koostöö riikliku või ELi rahastamise tõhusaks kasutamiseks (nt Horisont 2020) ning propageerib vabatahtlike kohustuste võtmist võtmesektorites, näiteks põllumajanduses, turismis ja vabaõhuspordi liitudes või ettevõtetes;

40. rõhutab, et kõik asjaomased valitsemistasandid peavad tagama, et sidusrühmad oleksid elurikkuse poliitika kavandamis- ja elluviimisprotsessi edukalt ja kõikehõlmavalt kaasatud, kuna nii on tõenäoliselt võimalik saavutada ühiskonnas häid tulemusi, milleks on sidusrühmade väärtuste parem ühine mõistmine, suurem usaldus ja õppimine, see hõlmab ka tõhusaid kaasavaid lähenemisviise, nt suurte kaitsealade määramisel;

Invasiivsete võõrliikide tõrje

41. loodab, et tulevane Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus invasiivsete võõrliikide sissetoomise ja levimise ennetamise ja ohjamise kohta⁽¹³⁾ aitab kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel tegeleda selle tõsise ohuga nii kohalikele elurikkusele, ökosüsteemi teenustele kui ka inimtervisele ja majandusele. ELi invasiivsete võõrliikide alases õigusraamistikus ning juhitudes riigi seadustest ja programmide ning piiriülestest algatustest, saavad kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused kõige paremini võtta tõhusaid meetmeid nende liikide jälgimiseks, ennetamiseks, hävitamiseks, piiramiseks ja kontrollimiseks ning pakkuda toetust ja kohalike teadmisi, et leida asjaomaste sotsiaal-majanduslike ja keskkonnahuvide vahel vajalik tasakaal ning parandada üldsuse arusaamist probleemist;

⁽¹³⁾ Euroopa Komisjoni ettepanek COM(2013) 620 final.

Elurikkusega arvestamine ja selle rahastamine

42. märgib, et elurikkus on valdkondadevaheline küsimus. Poliitika tõhusaks rakendamiseks tuleks elurikkuse säilitamine lisada kooskõlas ELi elurikkuse 2020. aasta strateegia soovitustega ja konventsiooni osaliste Aichi eesmärkidega riigi ning kohalike ja piirkondlike omavalitsusasutuste eri valdkondade (maakasutus ja linnaplaneerimine, maastik, põllumajandus, metsandus, kalandus, energeetika, kliimamuutused, tervishoid, transport, eluase, maakasutus jne) tegevuskavasse;

43. juhib tähelepanu erivajadusele, et kõigi valitsemistasandite ametivõimud tunnistaksid ja käsitleksid põllumajandusliku elurikkuse küsimust, arvestades põllumajanduslikul otstarbel kasvatavate liikide, tõugude/sortide ja geneetiliste ressursside ning üldiselt põllumajandusliku ökosüsteemi elurikkuse potentsiaali;

44. kutsub vastavalt ELi elurikkuse strateegias nõutule omavalitsusi ja liikmesriike üles Euroopa Maaelu Arengu Fondi (EARDF) rahastamisvahendeid paremini suunama elurikkuse säilitamisele, sh lisama koguselised elurikkuse eesmärgid piirkondliku maaelu arengu programmidesse ja tagama põllumajanduslike keskkonnameetmete sidusa lokaliseerimise ja eelarve. Selleks oleks eriti kasulik edendada elurikkusega seotud kogukonna juhitud kohaliku arengu algatusi (nt et põllumajandus- ja metsandusettevõtjad saavutaksid maastikuelementide püsimise ja geneetiliste ressursside kaitse);

45. innustab liikmesriike ning omavalitsusi tagama Euroopa Regionaalarengu Fondi rahastamisvõimaluste optimaalse kasutamise, sest elurikkus ja ökosüsteemid on esmakordselt lisatud eesmärkide hulka, pakkudes seega rohelise taristu kasutuselevõtu rahastamiseks lisavahendeid;

46. rõhutab LIFE programmi tähtsust omavalitsuste elurikkust ja rohelist taristut käsitlevate projektide jaoks ning innustab LIFE riiklike kontaktipunkte tegema omavalitsuste ja LIFE piirkondlike kontaktipunktidega tihedat koostööd LIFE programmi taotluste ettevalmistamisel; soovib samuti, et uus LIFE integreeritud projektide rahastamiskategooria suurendaks toetust piirkondliku mõõtmega projektidele ja koondaks teiste ELi, riiklike ja erafondide toetust⁽¹⁴⁾;

47. innustab omavalitsusi otsima liikmesriikide toetusel innovatiivseid rahastamisvahendeid, sh näiteks erasektori/ärifondid või avalik-õiguslikud sihtasutused, riiklikud/piirkondlikud loteriid, avaliku ja erasektori partnerlus, CO₂ siduv metsandus/turbaalade taastamise projektid, maksustiimulid, maksed ökosüsteemi teenuste eest, vabatahtlik märgistamine/sertimine või kohalike ettevõtete partnerlused; ruumilise planeerimise ja ehituslubade väljastamisel kogutavad sissetulekud tuleks suunata otse kohaliku ja piirkondliku tasandi elurikkusealastele algatustele;

48. innustab kohalikke omavalitsusi võtma kõigil rahastamistasanditel tõhusaid meetmeid elurikkusele kahjulike toetuste ja maksusätete peatamiseks;

49. rõhutab ELi projektide riigieelarvest kaasrahastamise olulisust, et omavalitsused saaksid esitada taotluse ELi elurikkusega seotud projektide kaasrahastamiseks ja parandada sellega nende suutlikkust kasutada ära võimalusi rahastada ELi fondide rakenduskavades välja pakutud rohelise taristu kohapealsete oludega kohandatud lahendusi ja investeerida vajalikku sektoriülesesse suutlikkuse suurendamisse, kaasrahastamisse ja võrgustike moodustamisse; tõdeb samuti riiklike rahastamisprogrammide tähtsust omavalitsuste (katse)projektide finantseerimisel, millega antakse panus riiklike elurikkuse eesmärkide täitmisesse;

C. Elemendid, mida Euroopa Komisjon peaks ELi elurikkuse 2020. aasta strateegia vahehindamisel kaaluma

50. usub, et Euroopa Komisjoni vahehindamisel tuleks arvesse võtta kõiki muutusi, mis on toimunud strateegia algatamisest 2011. aastal kuni vahehindamiseni 2015. aastal, eelkõige uut finantsraamistikku ja ELi rahastamisvahendeid 2014.–2020. aastal ning seda, et paljusid strateegia meetmeid tuleb enne vahehindamist ellu viia. Sellega seoses toetab komitee kindlalt nõukogu seisukohta, et Euroopa Komisjon peaks soovutama lisameetmeid,⁽¹⁵⁾ mis aitaksid muuta strateegia rakendamise teise etapi tõhusamaks, tagamaks strateegia põhieesmärgi saavutamise 2020. aastaks;

⁽¹⁴⁾ CdR 86/2012 fin.

⁽¹⁵⁾ Keskkonna nõukogu 19. detsembri 2011. aasta järeldused.

51. nõustub Euroopa Parlamendiga, et otsustav näitaja ELi pühendumusest saavutada elurikkuse eesmärgid on uute, 2014.–2020. aasta ELi fondide lõplik eraldamine sellele eesmärgile. Elurikkuse kaitse ebapiisav ühendamine ELi teiste poliitikavaldkondadega põhjustas 2010. aastal ELi esimese strateegia ebaõnnestumise⁽¹⁶⁾. Selleks on vaja ELi eelarves elurikkusega seotud kulude jälgimise metoodikat, mis oleks sarnane kliimaga seotud kulude jaoks välja arendatud metoodikale;

52. rõhutab keskkonnasäästlikkuse olulisust ühise põllumajanduspoliitika keskse sambana elurikkuse eesmärkide saavutamisel. Oluline on, et ühise põllumajanduspoliitika vahehindamine liiguks selgemalt selles suunas, tagamaks, et keskkonnasäästlikkuse suurendamine toob tõepoolest kaasa keskkonnaalase seisundi paranemise, k.a suurema elurikkuse Euroopa kõigis maapiirkondades;

53. usub rohelise taristu suurde potentsiaali tõhusa vahendina, millega peatada elurikkuse kadu ja hoida ära elupaikade killustumine. Seetõttu loodab komitee, et strateegia vahekokkuvõttes märgitakse ära põhitegurid, mida tuleks Euroopa Komisjoni 2017. aasta lõpuks oodatavas rohelise taristu eduaruandes arvesse võtta ning et 2018. aastaks kavandatakse ettepanek vastu võtta ELi õigusakt üleeuroopalise rohelise taristu kohta (osana 2020. aasta järgsest ELi eelarvest). Sellega kordab komitee oma varasemaid selleteemalisi soovitusi;

54. tuletab meelde oma üleskutset⁽¹⁷⁾ Euroopa Komisjonile kinnistada ELi õigusaktides eesmärk hoida ära elurikkuse ja ökosüsteemide teenuste summaarne vähenemine, võttes arvesse Euroopa Komisjoni tehtud tööd ELi elurikkuse 2020. aasta strateegia meetmega 7b;

55. kutsub Euroopa Komisjoni üles looma linnades ja piirkondades elurikkuse alal saavutatu tunnustamiseks lubaduste/preemiasüsteemi ja kogemuste jagamise platvormi, et tunnustada Euroopa kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi nende eduka ja olulise panuse eest ELi elurikkuse strateegia eesmärkide saavutamisse. Komitee avaldab siinkohal tunnustust uuele Natura 2000 auhinna, mis on küll suunatud laiale sidusrühmade ringile;

56. kutsub üles suurendama Euroopa bioloogilise mitmekesisuse teabesüsteemis (BISE) rohkem kohapealsete oludega kohandatud, suure lahutusvõimega ökosüsteemiteenuste andmete ja muude seireandmete kättesaadavust, lisades sellesse piirkondlike elurikkuse vaatluskeskuste kogutud andmed ja linnapõhised koondandmed (näiteks ELi linnade hinnang, mille puhul on võetud aluseks nt linnade elurikkuse näitaja/Singapuri näitaja). Eesmärk on edendada linnade ja piirkondade vahel andmete ja teabe jagamist, rohkem konkreetsetele piirkondadele mõeldud suuniseid ELi poliitika kohta ning hõlbustada aruandlust piirkondliku/kohaliku tasandi edusammude kohta kogu Euroopas;

57. toob esile vajaduse jätkata tõhusalt ELi dialoogi ja koostööd kesksete partneritega kandidaat- ja potentsiaalsetes kandidaatriikides, et aidata neil oma poliitikat arendada või kohendada, et see vastaks 2020. aasta elurikkuse eesmärkidele. ELi omavalitsused võiksid kolmandate riikide omavalitsustele pakkuda toetust, mida neil on vaja selleks, et suuta anda oma panuse ELi ja globaalsete elurikkuse eesmärkide saavutamisse. Seda saab teha teadmisi ja parimaid tavasid jagades, kasutades ka asjaomaseid komitee ühiseid nõuandekomiteesid ja töörühmi, nagu ka ARLEMi ja CORLEAPI. Komitee kutsub selles kontekstis Euroopa Komisjoni üles edendama oma vastloodud vahendi EU Biodiversity for Life (B4Life) raames detsentraliseeritud arengukoostööd ELi omavalitsuste ning arenguriikide omavalitsuste vahel;

58. kutsub ELi strateegias tunnustama ja tagama edasise toetuse kaasamiseks kohalikke omavalitsusi kui põhipartnereid algatusse BEST (bioloogiline mitmekesisus ja ökosüsteemi teenused Euroopa ülemereterritooriumidel), mis edendab unikaalse elurikkuse kaitset ja säästvat kasutamist ELi äärepoolseimates piirkondades, ülemeremaal ja -territooriumidel;

D. Elemendid, mida Euroopa Komisjon peaks tulevases konventsiooni osaliste otsuse X/22 kohta aru andes kaaluma

59. kutsub Euroopa Komisjoni üles rõhutada, et ta peab otsust X/22 ja selle rakendamist Euroopas väga oluliseks;

⁽¹⁶⁾ Euroopa Parlamendi resolutsioon 2011/2307 (INI).

⁽¹⁷⁾ CDR4577-2013_00_00_TRA_AC

60. kutsub Euroopa Komisjoni üles mainima, et ELis on jõutud konsensusele, et on terav vajadus selle järele, et ELi institutsioonid, liikmesriigid ja omavalitsused kasutaksid Aichi elurikkuse ja ELi elurikkuse strateegia asjaomaste eesmärkide saavutamiseks mitmetasandilist, koostööl põhinevat ja integreeritud lähenemisviisi. Kuigi selle saavutamiseks on juba tehtud suuri edusamme ja eri liikmesriikides võib leida mitmeid häid tavasid, näib, et see mitmetasandilise koostöö ja juhtimise protsess ei ole veel kõikjal ELis asjakohaselt välja kujunenud ja seda tuleks veel parandada;

61. kutsub Euroopa Komisjoni üles tunnistama oma aruandes mitmete ELi omavalitsuse aktiivset osalemist globaalses elurikkusega seotud tegevuses ja võrgustikes, sh otsusega X/22 loodud nõuandekomiteedes, kohalike ja piirkondlike omavalitsuste nõuandekomisjonis ning elurikkuse kohalike ja piirkondlike meetmete maailma partnerluse linnade nõuandekomisjonis;

62. tunnistab Euroopa Komisjoni panust otsusesse X/22 käesoleva perspektiivarvamuse ja asjaomase komitee uurimuse osas tehtud koostöö kaudu. Komitee osales ka ELi elurikkuse strateegia ühises rakendusraamistikus ja näiteks pakkudes LIFE ja INTERREG programmi kaudu toetust, mis on mõeldud suutlikkuse suurendamiseks ning heade tavade ja uute võimaluste jagamiseks uues biogeograafilises protsessis ja selle Natura 2000 platvormis;

63. kutsub Euroopa Komisjoni üles lisama omavalitsuste erirolli ELi välistegevuses konventsiooni osalistele esitavasse aruandesse otsuse X/22 kohta. See on üks põhimeetmetest, millele komisjon/EL kavatseb tulevikus veelgi rohkem rõhku panna, et uurida koostöös Regioonide Komiteega täiendavaid viise, kuidas seoses otsuse X/22 meetmega g toetada Euroopa ning arengu- ja ELi naaberriikide omavalituste detsentraliseeritud koostööd elurikkuse ja ökosüsteemide säästva haldamise vallas.

Brüssel, 26. juuni 2014

*Regioonide Komitee
president*

Michel LEBRUN
